

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
Придунайський фаховий коледж**

СХВАЛЕНО

Рішенням Педагогічної ради
Придунайського фахового коледжу
ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
протокол № 3 від 28.04.2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директорка Придунайського
фахового коледжу
ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
Ірина ЛІГАНЕНКО

**ПРОГРАМА
вступної співбесіди конкурсного відбору
на навчання для здобуття фахової передвищої освіти
на повної загальної середньої освіти**

1. Вступ

Українська мова є державною мовою України. Це передбачає її пріоритетне використання в усіх сферах суспільного життя.

Програму вступного випробування з української мови складено для осіб, які вступають на основі повної загальної середньої освіти на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня фахового молодшого бакалавру, на основі Закону України «Про загальну середню освіту», Державного стандарту повної загальної освіти й чинної програми з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів.

Перелік питань на вступне випробування мають на меті виявити рівень засвоєння шкільної програми та практичні навички користування мовою.

Абітурієнти повинні **знати**:

- загальні принципи класифікації словникового складу української мови;
- роль і стилістичні можливості вивчених лексичних одиниць;
- складні випадки слововжитку;
- нормам узгодження мовних одиниць
- загальні відомості про просте і складне речення;
- способи ускладнення простих речень;
- типи синтаксичного зв'язку в складних реченнях;
- вживання сполучників і розділових знаків у різних видах речень тощо.

Абітурієнти повинні **вміти**:

- дотримуватися норм українського правопису;
- знаходити вивчені орфограми, пояснювати їх;
- правильно писати слова з вивченими орфограмами;
- обґрунтовувати вживання розділових знаків за допомогою вивчених правил;
- орієнтуватися у ситуаціях спілкування;
- будувати діалог залежно від цілей спілкування й соціального контексту;
- надавати висловленню сенсу і змісту засобами лексики, фразеології й граматики.

2. Зміст програми з української мови

Тема 1. Лексикографія

Сучасні лексикографічні джерела: словники, довідкова література (у числі на електронних носіях). Інформативна й нормативна функції їх. Основні типи словників. Довідкові медіаресурси.

Тема 2. Поняття норми в сучасній українській літературній мові. Лексична норма

Нормативне й ненормативне мовлення. Типи норм.

Лексична помилка. Лексичне значення слова. Слово і контекст; залежність значень слова від контексту. Слововживання: вибір слова, лексична сполучуваність. Слова власне українські й запозичені. Виправдані й небажані запозичення.

Лексичні й фразеологічні синоніми, антоніми. Синонімічне багатство української мови. Пароніми. Запобігання помилок у вживанні паронімів.

Найпоширеніші випадки порушення лексичної норми. Кальки з інших мов, недоречне вживання українських слів у невласливому їм значенні. Основні групи фразеологізмів, багатозначність, синонімія й антонімія фразеологізмів. Уживання слів у фразеологізмах відповідно до їхнього стилістичного забарвлення. Утвердження лексичної норми в словниках української мови (повторення й узагальнення).

Тема 3. Орфоепічна норма

Орфоепічна помилка. Орфоепічний словник. Поняття милозвучності. Чергування *у//в, і//й* як засіб милозвучності. Основні правила вимови голосних звуків. Основні правила вимови приголосних звуків. Наголос. Основні правила наголошування слів. Нормативний наголос. Варіантне наголошування слів в українській мові. Словорозрізнявальний наголос. Форморозрізнявальний наголос. Діалектний наголос. Складні випадки наголошування слів.

Тема 4. Орфографічна норма

Орфограма. Орфографічна помилка. Орфографічний словник. Принципи української орфографії. Ненаголошені *е, и* в корені слова. Апостроф.

Позначення м'якості приголосних. Чергування голосних. Чергування приголосних в українській мові. Зміни приголосних при збігові їх у процесі словотворення. Спрощення приголосних. Подвоєння та подовження приголосних. Правопис префіксів. Правопис суфіксів.

Уживання великої літери. Правила перенесення слів із рядка в рядок. Написання складних слів разом, окремо, з дефісом. Написання слів іншомовного походження. Правило «дев'ятки». Складні випадки написання прізвищ. Складні випадки написання географічних назв.

Розрізнення прислівників і співзвучних сполук (*збоку – з боку, зрештою – з рештою, всередині – в середині* тощо). Правила написання їх. Написання *не, ні* з різними частинами мови. Правила графічних скорочень слів.

Тема 5. Морфологічна норма

Морфологічна помилка.

5.1. Іменник

Рід іменників (складні випадки узгодження роду іменників типу *кір, дріб, біль, нежить, пил, степ, ступінь, путь* та ін. з іншими частинами мови). Паралельні родові форми іменника. Іменники спільного і подвійного роду. Визначення роду невідмінюваних іменників та аббревіатур, правила вживання їх. Іменники, що мають лише форму однини або множини.

Складні випадки відмінювання іменників. Закінчення іменників I відміни в орудному відмінку. Закінчення іменників чоловічого роду II відміни в родовому відмінку. Закінчення іменників III відміни в орудному відмінку. Словозміна іменників IV відміни. Особливості кличного відмінка. Творення й відмінювання чоловічих та жіночих імен по батькові.

5.2. Прикметник

Відмінкові закінчення прикметників. Вищий і найвищий ступені порівняння прикметників. Синонімічні способи вираження різного ступеня ознаки.

5.3. Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) й порядкові, їх типи відмінювання. Типи відмінювання кількісних та порядкових числівників. Складні випадки узгодження й відмінювання числівника.

5.4. Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

5.5. Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но*, *-то*). Безособові дієслова. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но*, *-то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

5.6. Прислівник

Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на *-о*, *-е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників разом і через дефіс.

5.7. Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені).

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.

5.8. Вигук

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова.

Тема 6. Синтаксична норма

Поняття синтаксичної норми. Синтаксична помилка. Складні випадки синтаксичного узгодження. Складні випадки і варіанти синтаксичного керування.

Уживання прийменників *в* і *на* з географічними назвами і просторовими іменниками. Словосполучення з прийменником *по*. Словосполучення з прийменниками *в(у)*, *при*, *за*, *із-за*.

Варіанти граматичного зв'язку підмета й присудка. Пасивні конструкції з дієсловами на *-ся*. Синтаксичні конструкції з формою на *-но*, *-то*. Порядок слів у реченні. Односкладні й неповні речення. Прості ускладнені речення. Правила побудови складних речень. Логічні помилки в складних реченнях.

Тема 7. Пунктуаційна норма

Пунктуаційна помилка. Тире між підметом і присудком у простому реченні. Розділові знаки у простих реченнях, ускладнених звертаннями; однорідними членами речення; відокремленими означеннями, прикладками, обставинами; вставними словами і реченнями. Кома в складному реченні. Крапка з комою у складному реченні. Двокрапка у складному реченні. Тире у складному реченні. Розділові знаки при прямій мові.

Тема 8. Стилiстична норма

Стилiстична помилка. Стилiстичне використання багатозначних слів і омонімів, синонімів, антонімів і паронімів. Стилiстичні особливості слів iншомовного походження. Стилiстичне забарвлення лексики. Книжна й розмовна лексика. Оцiнна лексика. Стилiстична роль неологiзмiв i застарiлої лексики. Стилiстичне забарвлення фразеологiзмiв. Виразальнi можливостi фразеологiзмiв. Стилiстичнi особливостi засобiв словотвору. Стилiстичнi особливостi частин мови. Вимоги до вживання синтаксичних одиниць у рiзних стилях.

3. Критерії оцінювання

навчальних досягнень з української мови за курс основної школи

Вступне випробування з української мови проводиться у формі індивідуальної усної співбесіди. При оцінюванні відповіді основна увага приділяється наступним критеріям:

- 1) повнота і правильність відповіді;
- 2) ступінь усвідомленості, розуміння вивченого;
- 3) мовленнєве оформлення відповіді.

Відповідь вступника має бути зв'язним, логічно послідовним повідомленням на певну тему, виявляти його вміння застосовувати визначення, правила до конкретних випадків.

Відповідь вступника оцінюється за рівнями: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» за 12-бальною шкалою та переводиться у шкалу оцінювання 100–200 балів.

Рівень «відмінно» (10-12 балів). Вступник:

- ґрунтовно і повно викладає вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;
- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.

Рівень «добре» (7-9 балів). Вступник:

- дає відповідь, що задовольняє ті ж вимоги, що й при оцінюванні «відмінного» рівня, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, наявні поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні;
- виявляє знання і розуміння основних положень даної теми.

Рівень «задовільно» (2-6 балів). Вступник:

- викладає матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил
- недостатньо глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів.

Рівень «незадовільно» (1 бал). Вступник:

- викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні;
- виявляє незнання чи нерозуміння матеріалу.

4. Список рекомендованої літератури

1. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти, Київ: Грамота, 2023.
2. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти, Київ: Грамота, 2019.
3. Глазова О.П. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 9 класу, Харків : Ранок, 2017.
4. Заболотний О.В., Заболотний В.В. Українська мова: (рівень стандарту): підручник для 10 кл. закладів загальної середньої освіти, Київ : Генеза, 2023.
5. Заболотний О.В., Заболотний В.В. Українська мова: підручник 10 кл. Рівень стандарту. Київ: Генеза, 2018.
6. Українська мова (профільний рівень): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / Караман С. О., Горошкіна О. М., Караман О. В., Попова Л. О. – Харків : Ранок, 2019.

7. Українська мова: підручник для 8 кл. закладів загальної середньої освіти, 2-ге вид., перероблене / О.М.Авраменко, Т.В.Борисюк, О.М. Почтаренко, Київ : Грамота , 2021.

8. Ющук І. П. Українська мова (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2023.

9. Ющук І. П. Практикум з правопису і граматики української мови. Київ: Освіта, 2012. 270 с.

10. Український правопис: схвал. Постановою Каб. Міністрів України № 437 У45 від 22 трав. 2019 р. Репринт. Вид. Харків : Право, 2020. 292 с.

Таблиця переведення 12 бальної системи у 100 бальну

Оцінка по шкалі ECTS	Визначення	Національна система	По 100-бальній шкалі
A	Відмінно - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	12 (відмінно)	90-100
		11 (відмінно)	
		10 (відмінно)	
B	Дуже добре-вище середнього рівня з кількома помилками	9 (дуже добре)	80-89
C	Добре - в цілому правильна робота з певною кількістю значних помилок	8 (добре)	72-79
		7 (добре)	65-71
D	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	6 (задовільно)	60-64
		5 (задовільно)	55-59
E	Достатньо - виконання задовольняє мінімальним критеріям	4 (достатньо)	50-54
FX	Незадовільно - потрібно повчити перед тим, як перездати	3 (незадовільно)	35-49
F	Неприйнятно - необхідна серйозна подальша робота	2 (неприйнятно)	18-34
		1 (неприйнятно)	1-17